

## Δύο νέες Μπιενάλε

κείμενο - συνεντεύξεις | Γιάννης Θ. Κεσσόπουλος

Και να που έφτασε η ώρα. Η Θεσσαλονίκη του Φεστιβάλ Κινηματογράφου και του αναγεννημένου Φεστιβάλ Τραγουδιού, έχοντας αγκαλιάσει τη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου, αποκτά σε λίγο καιρό ακόμη δύο θεαματικές αιχμές: την PhotoBiennale, μετεξέλιξη της επιτυχημένης Photosynkryia, και την Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης. Έχοντας κατά νου πρωτίστως την Κωνσταντινούπολη, η οποία έχει κατορθώσει να είναι η βασιλεύουσα των τεχνών στη νοτιοανατολική γωνιά της Ευρώπης, αλλά και το Βελιγράδι, που προσπαθεί να επανακτήσει τη χομένη του οίγλη με ευρωπαϊκό πλέον προφίλ, η Θεσσαλονίκη του πολιτισμού ολοκληρώνει φέτος έναν μεγάλο βηματισμό πέρα από την Πολιτιστική Πρωτεύουσα: θεσμοποιεί την εμπειρία του 1997 – υποδομές, τεχνολογία, φιλοδοξία. Υλοποιώντας την προ διετίας δήλωση από τον νυν γενικό γραμματέα του ΥΠΠΟ κ. Χρήστο Ζαχόπουλο, ότι η Θεσσαλονίκη θα πρέπει να αποκτήσει θεαμούς ώστε να ανταγωνιστεί –αν μη τι άλλο– τους γείτονές της.

Το στοιχείο του πολιτισμού παρομένει ανοιχτό. Το σινεμά πατά σε στέρεη γη, το βιβλίο γυρεύει το κάτι παραπάνω, η μουσική «ψάχνεται» δημιουργικά, η φωτογραφία προχωρά αγκαζέ με το σίγαυρο παρελθόν της, ενώ τα εικαστικά αντιμετωπίζουν τα σπρες της... λευκής κόλλης. Πριν από λίγα χρόνια όλα (σχεδόν) αυτά έμοιαζαν άπιαστο όνειρο. Τώρα ισοδυναμούν με πολυσήμαντη πρόκληση: την καθιέρωση της Θεσσαλονίκης ως κέντρου του πολιτισμού.

Το *highlights* παρουσιάζει το προφίλ της Μπιενάλε Εικαστικών και της PhotoBiennale, που σκάνουν αυθαίσα το αμέσως επόμενο διάστημα. Οι διευθυντές του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, Μαρία Τσαντσανογίου, και του Μουσείου Φωτογραφίας, Βαγγέλης Ιωακείμης, μας λύνουν απορίες και δίνουν το στίγμα...

### 1η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης – «Ετεροτοπίες»

«Θέλουμε Μπιενάλε σοβαρή, όχι νταβαντούρι»

Στις 23 Μαΐου ανοίγει τις πύλες της η 1η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης υπό την επιμέλεια των Γιαν Έρικ Λούνστρομ, Κοτρίν Νταβιντ και Μαρίας Τσαντσανογίου.

Περισσότεροι από 90 καλλιτέχνες από την Ελλάδα και το εξωτερικό θα παρουσιάσουν τα έργα τους στους εκθεσιακούς χώρους της Μονής Λαζαριστών, στις Αποθήκες Γ' και Β1 στο Λιμάνι, στο Τελλόγλειο, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης και στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού. Τα εγκαίνια θα πραγματοποιηθούν στις 23/24/25 Μαΐου και τα κοινά θα μπορεί να επισκεπτεται τις εκθέσεις μέχρι και τις 30 Σεπτεμβρίου.

Στις 24 Μαΐου, στην Αποθήκη Α' του Λιμανιού θα λάβει χώρα διεθνές συνέδριο με θέμα τη διερεύνηση της λειτουργίας του θεαμού των Μπιενάλε, το ρόλο των «μικρών» και «μεγάλων Μπιενάλε», των Μπιενάλε του κέντρου και της περιφέρειας στον διεθνή εικαστικό χάρτη, την κατοχύρωση των εμπειριών των διοργανωτών τους και τη συμβολή τους στη σύγχρονη τέχνη.

Η αυλαία θα πέσει με διεπιστημονικό συνέδριο με θέμα «Ετεροτοπίες» στις 22/23 Σεπτεμβρίου με τη συμμετοχή καλλιτεχνών, επιμελητών και ιστορικών της τέχνης, κοινωνιολόγων, καθηγητών πανεπιστημίου.

Για τη διοργάνωση της Μπιενάλε θα συνεργαστούν με το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, το Τελλόγλειο Ίδρυμα



ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Joachim Koester Morning of the Magicians The Room of Nightmares

Τεχνών του ΑΠΘ, η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, ο Δήμος Θεσσαλονίκης, ο Δήμος Θέρμης, η ΙΣΤ' Εφορεία Κλασικών και Προϊστορικών Αρχαιοτήτων, η 9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, ο Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Χαρακτικής Τέχνης του Δήμου Νεοπολής και το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου (ΕΚΕΒΙ).

*ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΝΤΣΑΝΟΓΛΟΥ, διευθύντρια του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης*

Ποιο είναι το σκεπτικό για να διοργανώσουμε μια Μπιενάλε; Ποιο κενό του χώρου επιχειρούμε να καλύψουμε;

Επειδή η Μπιενάλε είναι θεσμός που αυξάνεται με πολύ υψηλούς ρυθμούς σε διάφορες πόλεις και έχει ασκηθεί κριτική για τη σκοπιμότητα μιας τέτοιας διοργάνωσης, νομίζω ότι πρέπει να δούμε τη θετική πλευρά: τι μπορεί να προσφέρει σε μια πόλη. Οι Μπιενάλε είναι ταυτισμένες με τις πόλεις, όχι με τις χώρες. Η Μπιενάλε είναι του Γκιουμρί, όχι της Αρμενίας. Είναι κάτι σαν τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Σκεφτήκαμε, λοιπόν, να λάβουμε υπόψη την ιστορία και τις ιδιαιτερότητες της πόλης για να φτιάξουμε μια Μπιενάλε με ταυτότητα, όχι μια διοργάνωση όπου ανακυκλώνονται έργα τέχνης. Η Θεσσαλονίκη είναι μια πόλη ιστορικά κοσμοπολίτικη, αλλιώς σήμερα εσωστρεφής. Στόχος μας επίσης είναι να ανοίξουμε τη σύγχρονη τέχνη στο κοινό, να φτιάξουμε μια διοργάνωση ανοιχτή στην πόλη. Αλλά και μια Μπιενάλε που θα δώσει βήμα σε καλλιτέχνες οι οποίοι δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στην αγορά της Ευρώπης.

Ποιος είναι ο πρακτικός στόχος; Ποιους ανταγωνιζόμαστε, π.χ. στη Βολκανική;

Στις μικρές διοργανώσεις συνήθως υπάρχει έμφαση στη σύγχρονη τέχνη, ενώ στις μεγάλες κυριαρχεί ο βαρύς φιλοσοφικός προβληματισμός. Σε κάποιες πόλεις υπάρχει παραδοσιακή γκαλερί - χορηγών - συλλεκτών. Στη Θεσσαλονίκη δεν διαθέτουμε ούτε μεγάλες γκαλερί,

ούτε χορηγούς, ούτε συλλέκτες. Γι' αυτά επιμενούμε στην προσπάθεια να ανοκαλύψουμε νέους καλλιτέχνες, να προσφέρουμε νέο ανάστημα στο χώρο της σύγχρονης τέχνης. Δεν μπορούμε με ορους αγοράς, ευελπιστούμε να προσφέρουμε -γιατί όχι- ακόμη και μια καινούρια πρόταση για την τέχνη.

Όσο για τον ανταγωνισμό, είναι τόσες πόλεις οι Μπιενάλε (Τίρανο, Κωνσταντινούπολη, Σεράγεβο, Πράγα κ.λπ.) που δεν μπορείς να τις δεις ανταγωνιστικά. Το θέμα είναι τι προσφέρει στην πόλη.

Αλλάζει η θέση της χώρας μας στον διεθνή εικαστικό χώρο;

Σίγουρα αλλάζει, δίνεται η δυνατότητα στη σύγχρονη τέχνη να έχει λόγο σημαντικό, και αυτό αυτόματα σε εντάσσει στη διεθνή σκηνή. Θέλουμε να φτιάξουμε μια Μπιενάλε σοβαρή, όχι ένα νταβαντούρι. Δεν θέλουμε εκδηλώσεις χωρίς αντίκρισμα. Θέλουμε να θεσουμε προβληματισμούς και παράλληλα να ανοιχτούμε στην πόλη.



**Jan-Erik Lundström** – διευθυντής του BildMuseum Σύγχρονης Τέχνης του Πανεπιστημίου της Umea στη Σουηδία

«Θα ήθελα με τη συμμετοχή μου να συμβάλω στο διάλογο ανάμεσα στους "χώρους" αντίστασης και αντίθεσης και σε αυτούς του φανταστικού και της ανεπιώτατης διαφορετικότητας».



**Catherine David** – τώως καλλιτεχνική διευθύντρια της Documenta X του Kassel

«Θα ήθελα να εξετάσω δουλειές καλλιτεχνών οι οποίοι πειραματίζονται με αισθητικές πρακτικές ενάντια στην mainstream παραγωγή, η οποία βασίζεται περισσότερο στο θέαμα και στον εντυπωσιασμό».



André Kertész © Ministère de la culture. Η Εξοχή, 1955

## 1η PhotoBiennale Θεσσαλονίκης – «Χρόνος»

### Φωτογραφία για όλους

Με στόχους τη διαμόρφωση ενός πλαισίου στο οποίο θα παρουσιάζεται η φωτογραφική μας κληρονομιά και θα προωθείται η σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία, τη δημιουργία ενός σημείου αναφοράς για τους φωτογράφους της Ελλάδας, των Βαλκανίων και της νοτιοανατολικής Μεσογείου αλλά και την αναζήτηση των νέων τάσεων της φωτογραφικής σκηνής, η PhotoBiennale Thessaloniki Greece του Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης ανοίγει τις πύλες της στις 16 Απριλίου.

Κεντρικό θέμα φέτος θα είναι ο «Χρόνος», ενώ περισσότεροι από 100 καλλιτέχνες από την Ελλάδα και το εξωτερικό θα παρουσιάσουν τη δουλειά τους σε περισσότερους από 30 εκθεσιακούς χώρους στην πόλη της Θεσσαλονίκης. Οι εκδηλώσεις θα κορυφωθούν το διήμερο 26-27 Απριλίου, οπότε και θα εγκαινιαστούν στην Αποθήκη Α', Γ' και στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης (Λιμάνι) οι κεντρικές εκθέσεις, οι οποίες αποτελούν προτάσεις 20 διευθυντών μουσείων και επιμελητών από όλη την Ευρώπη!

Το κόστος της διοργάνωσης αγγίζει τα 250.000 ευρώ εκ των οποίων τα 160.000 ευρώ καλύπτονται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πολιτισμός» της Ε.Ε. και του ΥΠΠΟ (Γ' ΚΠΣ). Τα υπόλοιπα καλύ-

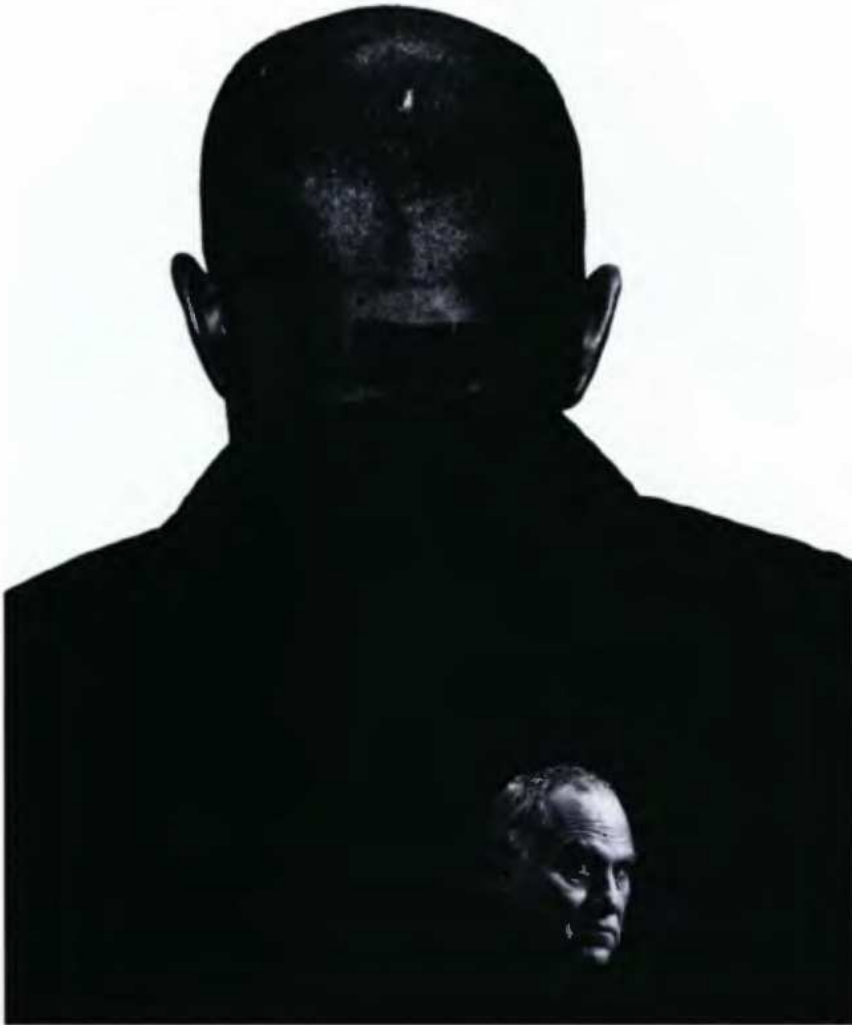
πτανται από χορηγούς, ιδίους πόρους και υποστηρικτές, όπως μορφωτικά ιδρύματα, ξένες αποστολές και άλλους θεσμούς και φορείς. Η PhotoBiennale αποτελεί μετεξέλιξη του διεθνούς φωτογραφικού φεστιβάλ Photosynkryia το οποίο πρωτοεξέκρινσε από τον Άρι Γεωργίου και την ομάδα Camera Obscura το 1988. Ήταν μόλις το 2001 όταν άρχισε να διοργανώνεται από το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης καλύπτοντας τη χρονική περίοδο Φεβρουαρίου - Μαρτίου.

Από το 2007 και στο εξής η διεθνής φωτογραφική συνάντηση αποκτά διετή χαρακτήρα, γίνεται PhotoBiennale και θα διεξάγεται από το μέσα Απριλίου και μέχρι και τα τέλη Μαΐου.

Η PhotoBiennale έχει αναπτύξει μια νέα δομή που αποσκοπεί σ' ένα ευρύτερο φάσμα δραστηριοτήτων στα οποία περιέχονται πέρα από τις κεντρικές εκθέσεις master-classes, portfolio reviews, προβολές φωτοδοκιογραφίας (slide shows), προβολές βίντεο και φιλμ, υποθήριες δραστηριότητες και παράλληλες εκδηλώσεις.

Στα πλαίσια της διοργάνωσης θα απονεμηθεί το Το Φωτογραφικό Βραβείο θεσμοθετημένο από το Cedefor / Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης που έχει ως θέμα «Ανθρώποι που εργάζονται, άνθρωποι που εκπαιδεύονται». Βραβείο 5.000 ευρώ θα απονεμηθεί στο έργο που θα επιλεγεί από πενταμελή επιτροπή ως το καλύτερο. Η επιτροπή θα περιλαμβάνει αντιπροσώπους από το Cedefor και το ΜΦΘ καθώς και από ευρωπαϊκά φωτογραφικά ιδρύματα

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ



Richard Serra

όπως Photographers' Gallery (Μεγάλη Βρετανία), Musee de la Photographie de Charleroi (Βέλγιο) και PhotoEspaña (Ισπανία). Το βραβευμένο έργο θα παρουσιαστεί με τη μορφή slide show στην τελετή απονομής. Ειδική μνεία θα γίνει στο δεύτερο και στο τρίτο βραβείο.

*ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ, Διευθυντής Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης*

**Ποιο είναι η σχέση του Μουσείου με τη PhotoBiennale;**

Στόχος μας είναι η PhotoBiennale να συμπορεύεται και να συμπληρώνει τις δράσεις και τους σκοπούς του Μουσείου. Για να μπορέσει όμως η PhotoBiennale να έχει αριότερη διοργάνωση και η καλλιτεχνική έρευνα να γίνεται με μεθοδικότερο και πιο ολοκληρωμένο τρόπο, είναι αναγκαίο το Μουσείο και η διοργάνωση να λειτουργούν σαν συγκοινωνούντα δοχεία, χωρίς οι δράσεις του ενός να υπερκαλύπτουν το άλλο. Το Μουσείο έχει συλλογές, λειτουργεί όλο το χρόνο και έχει τοπικό, εθνικό και διεθνές πεδίο δράσης και γι' αυτό χρειάζεται να αποκτηθεί μια σχέση όχι τόσο οργανικής εξάρτησης, όσο συμπληρωματικής στήριξης μεταξύ των δύο.

**Ποιο είναι το σκεπτικό σας για τη διοργάνωση της PhotoBiennale;**

Ποιο κενό του χώρου επιχειρείτε να καλύψετε;

Η Photosynkryia μετεξελίσσεται σε PhotoBiennale Thessaloniki Greece καθώς αλληλάζει περιοδικότητα και από ετήσια συνάντηση

γίνεται δίητης, ενώ παράλληλα εμπλουτίζεται από νέους τομείς, όπως τα portfolio reviews –με προσωπικότητες από το διεθνή χώρο της φωτογραφίας– τα master classes, τον τομέα της φωτοδημοσιογραφίας, τις υποθέριες εκθέσεις κ.ό. Με αυτό τον τρόπο αναπτύσσονται ακόμα περισσότερο οι υπάρχουσες δομές, παρουσιάζονται οι διαφορετικές χρήσεις της φωτογραφίας και προβάλλεται η δυναμική του μέσου διαμορφώνοντας μια πλατφόρμα συνάντησης για τους δημιουργούς και έναν πόλο έλξης για το κοινό.

**Ποιος είναι ο πρακτικός στόχος; Ποιους ανταγωνίζομαστε; Αλληλάζει η θέση της χώρας μας στον διεθνή χάρτη;**

Πρακτικός στόχος της PhotoBiennale είναι να εγγραφεί στο χάρτη των φωτογραφικών φεστιβάλ της Μεσογείου. Τώρα που διεξάγεται την άνοιξη, τοποθετείται χρονικά μεταξύ του φεστιβάλ Fotografia της Ρώμης και του PhotoEspaña της Μαδρίτης και έτσι εντάσσεται με μεγαλύτερη ευκολία σε ένα δίκτυο ανταλλαγών και συμπαραγωγών. Δίνεται λοιπόν και η δυνατότητα σε επισκέπτες και ειδικούς του χώρου να εντάξουν την PhotoBiennale στο πρόγραμμά των γεγονότων που θέλουν να συμμετάσχουν και να παρακολουθήσουν. #